

ובאמת דהמג"א צענמו (סי' רע"א ס"ק י') כתב לגבי קידוש דהוא איסור צענמו ולא מחמת גזירה עי"ש, אולם לגבי הצדלה הכריח המג"א מתוס' הנ"ל שאינו אלא משום גזירה.

אולם באמת הרי המג"א (סי' רל"ה ס"ק ד') כתב דאיסור טעימה לפני קידוש והצדלה הוא איסור צענמו ולא מחמת גזירה עי"ש, וכבר העיר מזה הרב ז"ל בקו"א סי' רנ"ט הנ"ל עי"ש, ונ"ע.

עוד יל"ע דהרי המג"א סי' רל"ה הנ"ל הביא מהתרומת הדשן שצמעריצ גם טעימה אסור, והמג"א ס"ל דמותר כיון שאינו אלא משום גזירה עי"ש. ולהנ"ל י"ל דהתה"ד הנ"ל ס"ל דמה שאסור טעימה מזה אין הכרח דאינו משום גזירה, דהרי מנינו בהצדלה שאסור צמעימה וכל זאת דעת המג"א בסי' רנ"ט הנ"ל דאסור מטעם גזירה ונ"ע בכל זה.

והגרעק"א ז"ל בהגהותיו לשו"ע (סי' רע"א מג"א ס"ק ו') לגבי קידוש העיר על המג"א שם ונוקט שם הגרעק"א דלגבי קידוש הטעם הוא משום איסור צענמותו, ולא מחמת גזירה, ולגבי הצדלה שם על המג"א ס"ק י"ב נקט הגרעק"א כדעת מג"א סי' רנ"ט הנ"ל דתלוי אי הצדלה היא מדאורייתא או מדרבנן, ומסיק שם דלדידן דמספקא לן בזה אי הצדלה היא מדאורייתא או מדרבנן אין צריך להפסיק עי"ש, וזהו רק לפי הסברה הנ"ל דבהצדלה אינו אלא משום גזירה ונ"ע.

סימן ב

עשיית מלאכה לפני הברלה בדי שלא תהיה ברכה לבטלה

נשאלתי באדם שלא אמר אתה חוננתנו בתפילת ערבית, וצירך על הדלקת נר חנוכה ומזכר

שלא הצדיל כלל, האם ידליק בלי הצדלה כלל כדי שזרכתו לא תהיה לצטלה, או שמא צריך להצדיל קודם כדי שלא יעשה מלאכה לפני הצדלה.

ולכאורה צפשוט היה נראה שיש לו להדליק מקודם, שהרי איסור ברכה לצטלה חמיר טפי מאיסור עשיית מלאכה לפני הצדלה, שהרי ברכה לצטלה יש פוסקים דס"ל דהוי מדאורייתא כמבואר במג"א (סי' רט"ו ס"ק ו') וצעוד פוסקים. ועוד שהרי חזינן כה"ג בשו"ע או"ח (סי' רע"א סעי' ה') לגבי מי ששכח להצדיל וצירך ברכה המו"א שמתירין לו לאכול לפני הצדלה כדי שזרכת המו"א שכבר צירך לא תהיה לצטלה עי"ש, וא"כ הוא הדין לגבי איסור עשיית מלאכה לפני הצדלה שנדחה מלפני איסור דברכה לצטלה.

ויש להוסיף עוד שהרי הרמ"א (סי' רנ"ט סעי' י') הביא שיטת רבינו ירוחם (נתיב י"ב ח"ב) דרק מלאכה גמורה אסור לעשות לפני הצדלה, אבל הדלקת נר בעלמא א"צ הצדלה כיון דהוי מלאכה שאין בה טורח וכו' עי"ש, ואע"פ שפקפקו הפוסקים ע"ז כמש"כ המג"א שם (ס"ק י"ז) ומ"צ (ס"ק ל"ט ושער הניזון שם) די"א דגם לדעת רבינו ירוחם צעי עכ"פ הצדלה בתפילה עי"ש, אבל עכ"פ צדיעצד כדי שלא יצרך ברכה לצטלה מסתבר דיש לסמוך על שיטת רבינו ירוחם בצירוף הנ"ל שחמיר טפי איסור ברכה לצטלה מאיסור עשיית מלאכה לפני הצדלה. (וכמוצן שכל זה הוא רק בגוונא שאין כאן אדם אחר שיכול להצדיל לו, ופשוט).

והנה צרכי יוסף (סי' תקס"ח אות א') כתב שמי שהיה שרוי בתענית ושכח ולקח לידו איזה מאכל וצירך עליו, יאכל פחות מכזית כדי שינצל מזרכה לצטלה. (ועי"ש בשערי תשובה ס"ק א' מש"כ בזה). אמנם צדעת תורה שם האריך לחלוק על הצרכי יוסף וכתב שזרכה שאינה צריכה לרוב פוסקים אינו אסור רק מדרבנן, ואם הוא שרוי בתענית מחמת נדר הרי גם חלי שיעור אסור עליו מדאורייתא, והאריך

והוא הדין צמי ששכח לומר אתה חוננתנו ונטל ידי
לאכילת מלוא מלכה, וזכר אחרי צרכת המוציא
שעדיין לא הבדיל, ג"כ נראה לכאורה שיאכל כדי שלא
יהא צרכה לצטלה, וא"צ לחזור ולהתפלל דמכיון שאכל
בהיתר לא שייך לקונסו לדעת המ"צ וכנ"ל.

אגודת התכונה

סימן כא

זמן איסור אכילה קודם הבדלה

בשו"ע סר"ט ס"א מצוה אסור לאכול שום דבר
וכו' משתחשך עד שיבדיל, אבל אם היה יושב
ואוכל מצעוד יום וחשכה לו אין צריך להפסיק וכו'.
ומג"א סק"א משתחשך אפילו ספק חשיכה וכו',
וסק"צ צ"ד ומשמע צתום' צצת ט' דאם התחיל
באיסור מפסיק וכו', הבדלה דאורייתא, ולמ"ד הבדלה
דרבנן וכו', ואם לא קרא ק"ש עדיין והתחיל באיסור
לכו"ע פוסק וכו', "ומשום הבדלה אין איסור אלא
כשיגיע זמנה" דהיינו ספק חשיכה עכ"ל.

ובלבדושי שרד שם ציאר סיום דברי המג"א וז"ל ר"ל
אע"ג דצק"ל צ מצוה לענין מנחה
דאסור חצי שעה קודם, בהבדלה אינו כך, והטעם דלא
חיישינן דילמא אחי לאמשוכי וישכח מלהבדיל כמו
דחיישינן צק"ל צ, י"ל הואיל חזמן הבדלה ארוך
כמצוה צס"ו לא חיישינן להא, דהא חזין דהט"ז
ק"ל סק"ג פוסק לענין ק"ש של ערבית דאין איסור
חצי שעה קודם הואיל חזמן ארוך, ואף דהמג"א שם
סתק להמחבר דאסור חצי שעה קודם, י"ל דשם אין
זמנה רק צלילה משא"כ בהבדלה דזמנה עכ"פ כל יום
א', וכה"ג מחלק המג"א סתפ"ט סק"א צין יש לו
זמן כל הלילה וצין אם יש לו זמן גם כל היום שלאחריו,
ועדיין ק"ק דשם כתב על סברא זו שז"ע, ועיין
במג"א סתל"צ עכ"ל.

נחיר לו לעבור על איסור תורה בקום ועשה כדי להנצל
מאיסור דרבנן שכבר עשה צשוגג וכו' עי"ש. וא"כ
גם צנדון דידן י"ל שאי אפשר להתיר לו שיעשה
מלאכה לפני הבדלה בקום ועשה לאחר שכבר צירך
צשוגג. וא"כ לפי דברי הדעת תורה גם צנדון דידן
יצדיל ואח"כ יצרך עוד פעם על הדלקת נר חנוכה.

אולם לענ"ד דברי הדעת תורה ז"ע, שהרי חזין
צשו"ע (סי' רע"א סעי' ה') צמי ששכח וצירך
צרכת המוציא לפני הבדלה, שמתירים לו לאכול בקום
ועשה כדי להינצל מצרכה לצטלה. וצצירוף מה שכתבנו
לעיל שצנדון דידן יש שיטת צצינו ירוחם שכתב
הרמ"א (שם) שכן המנהג, על כן יש לפסוק שיגמור
להדליק ורק אח"כ יצדיל ודו"ק.

אך יש לדון כמה נרות ידליק אם ידליק רק נר אחד
ויפסיק כדי להבדיל, ואח"כ יגמור להדליק שאר
הנרות, או שמא ידליק כולם לפני הבדלה. ולגבי אכילה
מצוה צמג"א ומ"צ סי' רע"א סעי' ה' הנ"ל שיגמור
כל פרוסת המוציא, ולמ"ד שהבדלה היא דרבנן יגמרו
כל הסעודה עי"ש, וא"כ הוא הדין צנדון דידן. אך
י"ל דשם הוי סעודה אחת, אבל לענין מלאכה הדלקה
של כל נר נחשבת למעשה מלאכה צפני עצמה וז"ע.

אך יש לדון דא"כ הרי יצטרך לחזור ולהתפלל תפילת
ערבית מחדש, כמצוה צשו"ע (סי' רצ"ד סעי'
א') דמי שטעה ולא הבדיל צתפילתו, וטעם קודם
שהבדיל, צריך לחזור להתפלל ולהבדיל צתפילתו,
ומצוה צציה"ל שם (ד"ה ואם טעם) צשם כמה
פוסקים דהוא הדין מלאכה, (אמנם עי"ש שהציה"ל
מסיק דא"צ לחזור צמלאכה), וא"כ צנדון דידן יצטרך
לחזור ולהתפלל (מעיקר הדין כנ"ל). אולם נ"ל שהרי
מצוה צצמ"צ שם (ס"ק ד') דהטעם שצריך לחזור
ולהתפלל הוא משום קנס עי"ש, ועל כן נראה שצנדון
דידן שעושה המלאכה בהיתר כדי שלא יעבור על
איסור, והמלאכה היא צצציל מצות הדלקת נר חנוכה
לא קנסינן ליה ודו"ק.